

Результати опитування керівників підприємств Чернігівської області щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2025 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Чернігівської області в IV кварталі 2025 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Чернігівської області** у IV кварталі 2025 року свідчать, що, незважаючи на війну, високі ціни на енергоносії та брак кваліфікованих працівників, **респонденти очікували зростання виробництва товарів і послуг в Україні та позитивно оцінювали перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікувалося подальше зростання цін. Девальваційні очікування залишалися високими.**

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікували:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 15.4% (у попередньому кварталі – 66.7%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 1.8%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** 76.9% респондентів очікували, що інфляція перевищить 10.0% (у III кварталі 2025 року – 75.0%), у цілому по Україні – 56.7%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називали витрати на виробництво (відмітили 92.3% респондентів), курс гривні до іноземних валют та воєнні дії та їх наслідки (вплив чинника посилюється) (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікували 92.3% респондентів (у III кварталі 2025 року – 84.6%), у цілому по Україні – 87.9%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 15.4% (у попередньому кварталі – 25.0%) (таблиця), у цілому по Україні – 0.8%;
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 16.7% (у попередньому кварталі – 38.5%) (таблиця), у цілому по Україні – 9.6%;
- **зменшення обсягу інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт та на машини, обладнання та інвентар:** баланси відповідей – «мінус» 8.3% та «мінус» 16.7% відповідно (у III кварталі 2025 року – 16.7% та 9.1% відповідно) (таблиця). У цілому по Україні – «мінус» 2.9% та 7.0% відповідно;
- **вищі темпи скорочення кількості працівників на своїх підприємствах:** баланс відповідей – «мінус» 33.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 15.4%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 3.8%;
- **зростання цін на товари / послуги, що купуються, та сповільнення зростання цін на товари / послуги власного виробництва:** баланси відповідей – 76.9% та 50.0% відповідно (у III кварталі 2025 року – 76.9% та 69.2% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів області, на подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину, матеріали, вартість трудових ресурсів та курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- **нижчі темпи зростання витрат на одиницю продукції та на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 41.7% і 50.0% відповідно (у попередньому кварталі – 46.2% і 69.2% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежували спроможність підприємств області нарощувати виробництво, респонденти зазначили воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на енергоносії та брак кваліфікованих працівників (графік 5).

За оцінками керівників підприємств області, **потреба в позикових коштах найближчим часом зросте** (графік 8). Респонденти, які планували брати банківські кредити (25.0%), обирали запозичення виключно в національній валюті. Основними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називали занадто високі ставки за кредитами та наявність інших джерел фінансування (графік 9).

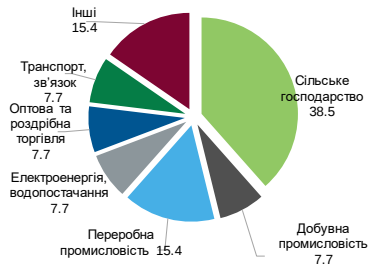
Усі респонденти зазначили, що не мали проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 95.9%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

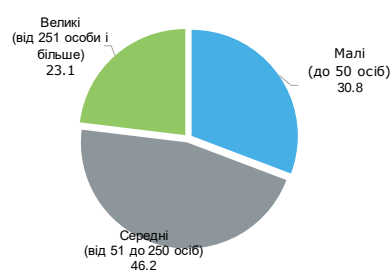
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий:** баланс відповідей – «мінус» 38.5% (як у попередньому кварталі – «мінус» 7.7%), у цілому по Україні – «мінус» 5.8%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 57.1% (у III кварталі 2025 року – «мінус» 28.6%);
- **підприємства області були спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 7.7% (як у попередньому кварталі).

Паспорт вибірки^{1, 2}

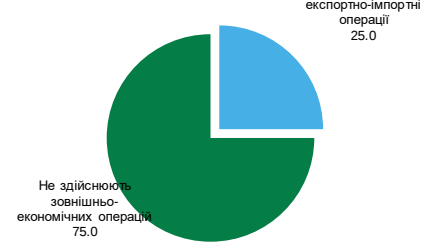
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

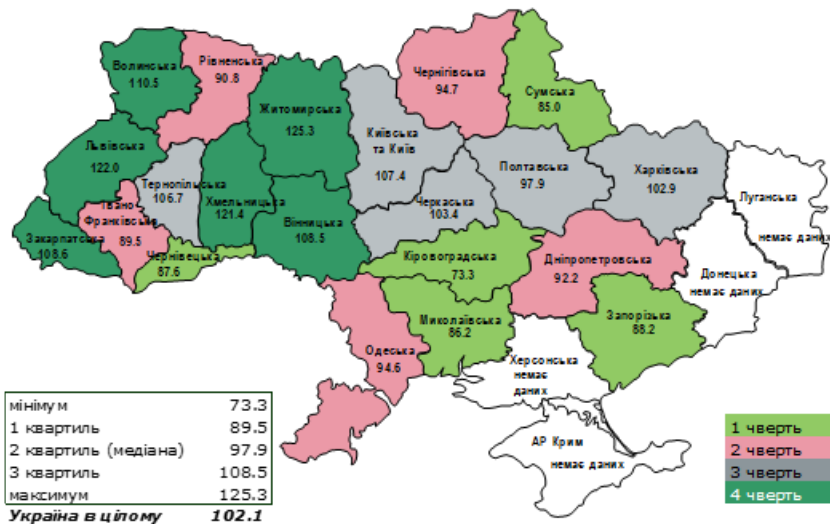

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 04–28 листопада 2025 року;
- опитано всього 13 підприємств;
- репрезентативна за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Чернігівської області щодо їх ділової активності (за складовими)

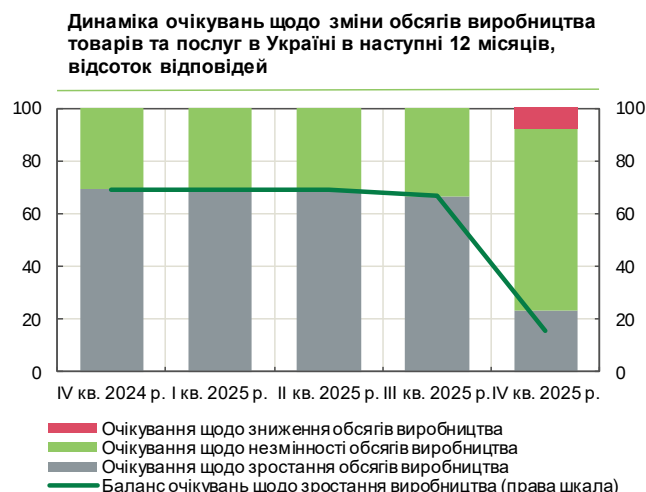
Баланси відповідей, %					
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	IV кв. 2024 р.	I кв. 2025 р.	II кв. 2025 р.	III кв. 2025 р.	IV кв. 2025 р.
фінансово-економічного стану	30.8	23.1	46.2	25.0	15.4
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	38.5	38.5	46.2	38.5	16.7
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	16.7	0.0	8.3	16.7	-8.3
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	25.0	30.8	16.7	9.1	-16.7
кількості працівників	0.0	-15.4	-23.1	-15.4	-33.3

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

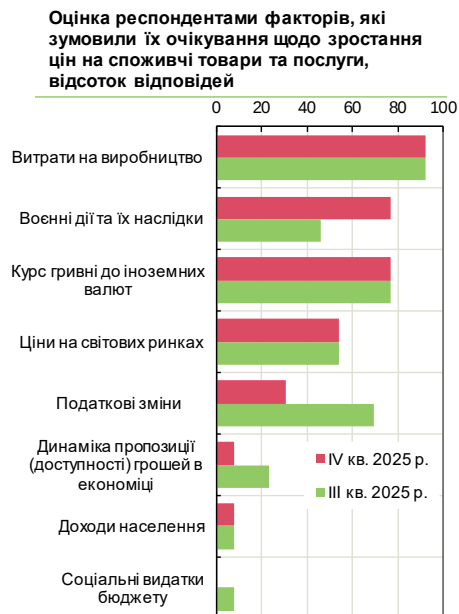
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

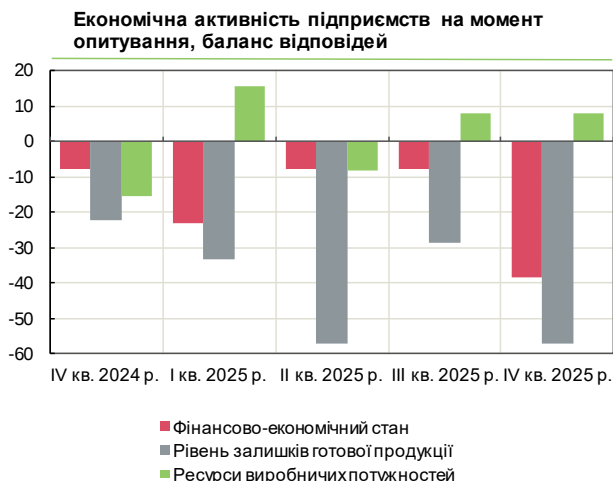
Графік 1

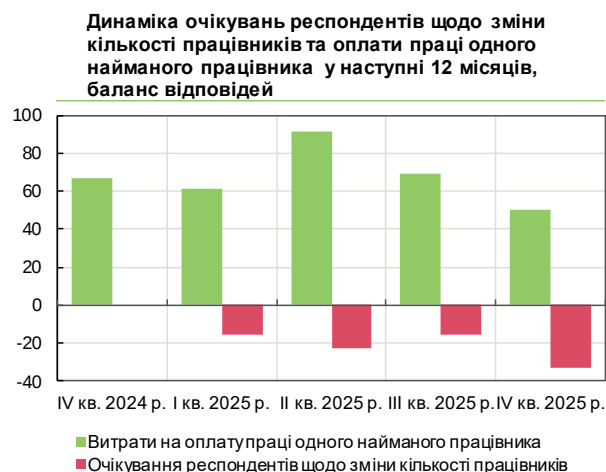
Графік 2

Графік 3

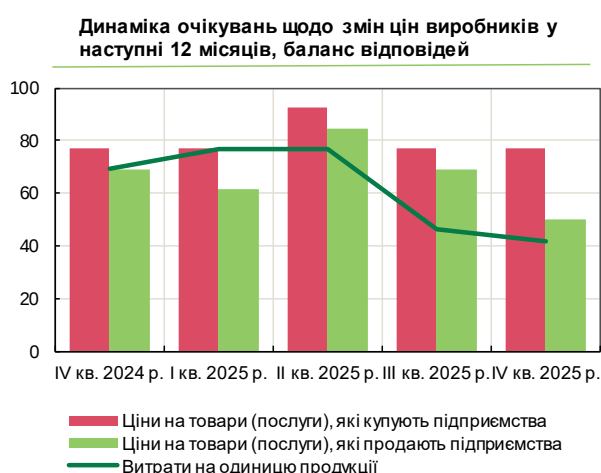
Графік 4

Графік 5

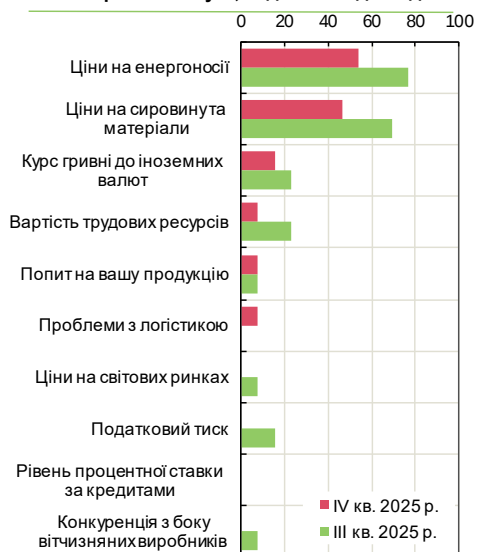

Графік 6

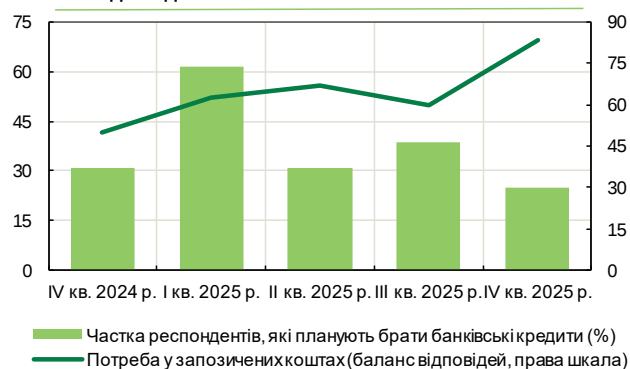
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

